Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul central, judecător –Fondos-Frațman Marina
Dosarul nr. 2ri-338/24
2-22035689-02-2ri-25062024

D E C I Z I E

31 octombrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții de Apel Chișinău

În componența:
Președintele completului, judecător Pulbere Ruxanda
Judecători Dulghieru Dorin și Cașcaval Andrei

examinând fără participarea părților, recursul declarat de lichidatorul SRL ”Nimfa-24” - administratorul autorizat Bostan Tatiana,

în cauza de insolvabilitate intentată față de SRL ”Nimfa-24”,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 03 iunie 2024, prin care a fost respinsă cererea lichidatorului cu privire la trecerea în obligația organelor de conducere ale debitorului, a cheltuielilor procesului de insolvabilitate,

c o n s t a t ă:

Circumstanțele cauzei

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 18 martie 2022, a fost admisă cererea introductivă depusă de creditorul ÎCS ,,Premier Energy” SRL, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 19 mai 2022, s-a admis cererea ÎCS ,,Premier Energy” SRL și s-a constatat insolvabilitatea SRL ,,Nimfa-28” cu dispunerea inițierii procedurii simplificate a falimentului față de SRL ,,Nimfa-28”, ridicarea dreptului Orlova Nina de la administrarea SRL ,,Nimfa-28” și desemnarea în funcție de lichidator al SRL ,,Nimfa-28” a lui Bostan Tatiana, deținătoarea autorizației nr. 18 din 14 ianuarie 2015 eliberată de Ministerul Justiției al RM.

La 26 decembrie 2023, lichidatorul SRL ,,Nimfa-28” - Bostan Tatiana a înaintat o cerere cu privire la trecerea cheltuielilor procesului de insolvabilitate în obligația membrilor organelor de conducere a debitorului.

În motivarea cererii s-a indicat că, administratorul autorizat Bostan Tatiana desemnat în calitate de lichidator al SRL ,,Nimfa-28” și-a îndeplinit atribuțiile prevăzute de Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Astfel, în cadrul procedurii falimentului a debitorului SRL „Nimfa-28” în scopul desfășurării procesului de insolvabilitate, lichidatorul a notificat entitățile, organizațiile și autoritățile de stat deținătoare de registre, membrii organelor de conducere, creditorii cunoscuți, a întocmit rapoarte conform prevederilor legale, a întocmit tabelele de creanță, a efectuat inventarierea bunurilor, a convocat adunările creditorilor, a înaintat în instanță cerere de atragere la răspundere subsidiară, a participat în cadrul ședințelor de judecată de examinare a cererii de atragere la răspundere subsidiară precum și alte acțiuni prevăzute de legislație.

Conform procesului-verbal al adunării creditorilor din 18 august 2022 a fost stabilită remunerația fixă a lichidatorului SRL „Nimfa-28”, în cuantumul coeficientului de multiplicare 6 (șase) la calcularea onorariului fix lunar și onorariu de succes în cuantum de 5%, însă nu a primit nici o remunerație fixă până la moment.

Referitor la cheltuielile procesului, a menționat că, întru exercitarea atribuțiilor sale pentru desfășurarea procesului de insolvabilitate, lichidatorul a asigurat toate cheltuielile legate de desfășurarea procesului de insolvabilitate a SRL „Nimfa-28”, care însă până la moment nu au fost acoperite din motiv că debitorul nu dispune de bunuri în masa debitoare.

Prin urmare, în ordinea art. art. 66, 70 ale Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, lichidatorul este îndreptățit de a solicita instanței de insolvabilitate trecerea remunerației fixe și a cheltuielilor suportate în obligația organelor de conducere ale debitorului consemnate la art. 247.

Având în vedere perioada de activitate în calitate de lichidator al debitorului, de la desemnarea sa din 19 mai 2022 și până la momentul actual, lichidatorul SRL „Nimfa-28” a solicitat trecerea în obligația administratorului SRL „Nimfa-28” - Orlova Nina, a remunerației fixe pentru perioada de activitate a lichidatorului, în persoana administratorului autorizat Tatiana Bostan, în sumă de 64.000 lei.

Soluția instanței de fond

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 03 iunie 2024, cererea lichidatorului SRL ”Nimfa-24” - administratorul autorizat Bostan Tatiana, cu privire la privire la trecerea în obligația organelor de conducere ale debitorului SRL „Nimfa-28” în procedura falimentului simplificat a cheltuielilor procesului de insolvabilitate, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea recurentului

La 06 iunie 2024, administratorul autorizat Bostan Tatiana a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 03 iunie 2024, iar la 24 iunie 2024 a înregistrat recurs motivat, solicitând casarea integrală a actului judecătoresc și soluționarea prin decizie a problemei în fond cu emiterea unei noi

încheieri, prin care pretențiile înaintate să fie admise integral.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, încheierea din 03 iunie 2024 este neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a prevederilor de drept material și aprecierea arbitrară de către instanța de fond a circumstanțelor cauzei.

Astfel, lichidatorul SRL ”Nimfa-24” a enunțat că, instanța de insolvabilitate la emiterea încheierii în mod eronat a confundat culpa organelor de conducere a debitorului, în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului în sensul art. 248 din Legea insolvabilității, cu culpa organelor de conducere la apariția stării de insolvabilitate prevăzută de Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 09 iunie 2020.

Or, în sensul art. 248 a Legii insolvabilității, culpa presupune existența legăturii de cauzalitate dintre acțiunile sau inacțiunile membrilor organelor de conducere a debitorului prevăzute la art. 248 din Lege și apariția stării de insolvabilitate, în sensul că insolvabilitatea se datorează anume acțiunilor intenționate ale acestora și nu altor circumstanțe.

Pe când culpa prevăzută de Hotărârea Curții Constituționale, la care instanța de insolvabilitate face referire, presupune responsabilitatea pe care trebuie să o dețină membrii organelor de conducere și asociații (proprietarii) debitorului pentru asigurarea gestiunii și activității normale a întreprinderii precum și a cheltuielilor acestei întreprinderi, inclusiv a cheltuielilor pentru lichidarea întreprinderii sau eventualul proces de insolvabilitate în virtutea obligațiilor de gestionare a întreprinderii precum și a dreptului sinalagmatic de a beneficia din venitul debitorului.

Totodată, în hotărârea nr. 16 din 09 iunie 2020, Curtea a indicat doar imputarea apariției stării de insolvabilitate și nu în mod obligatoriu atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, or, în textul hotărârii nu este reflectat art. 248 din Legea insolvabilității, adică nu s-a făcut referire la atragerea la răspundere subsidiară.

În contextul celor menționate, recurenta conchide că intimatul care avea obligația legală de a acționa cu bună-credință în interesele debitorului SRL „Nimfa-28”, de a gestiona debitorul astfel încât scopurile, pentru care aceasta a fost constituit, să fie realizate cât mai eficient, nu și-a executat obligațiile și atribuțiile de asigurare a atingerii acestei activități a debitorului, astfel fiind demonstrată culpa intimatului pentru apariția stării de insolvabilitate a debitorului care urmează să-și asume cheltuielile pentru lichidarea întreprinderii.

În altă ordine de idei, cu referire la prevederile art. 3 din Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 cu privire la administratorii autorizați, art. 70 alin. (1) și (3) din Legea insolvabilității, recurenta a statuat că, legiuitorul a prevăzut expres dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului la primirea remunerației în modul stabilit de lege, pentru activitatea realizată în cadrul procesului de insolvabilitate,

or, așteptarea legitimă de a obține o remunerație pentru munca sa beneficiază de protecția oferită de art. 1 din Protocolul nr. 1 al CEDO.

Subsecvent, consideră că, remunerația administratorului autorizat reprezintă un „bun”, iar interesul administratorului autorizat, care participă în cadrul unui proces de insolvabilitate, este obținerea în proprietatea sa acestui bun. La caz, exercitând atribuțiile de lichidator, administratorul autorizat, în temeiul dreptului reglementat expres de legiuitor este interesat și este justificat să-și revendice acest drept în cadrul procesului de insolvabilitate.

Suplimentar, recurentul atrage atenția că, conform art. 1 alin. (1) din Legea cu privirea la antreprenoriat și întreprinderi, antreprenoriatul este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri.

Termenul „pe riscul propriu” include și riscul de a suporta cheltuielile legate de procesul de insolvabilitate, în cazul survenirii acesteia, după cum o face și în situația când societatea se lichidează conform normelor prevăzute de Codul civil, ci nu potrivit Legii insolvabilității. Alta este situația cu încasarea remunerației administratorului autorizat, pentru munca efectuată în cadrul cauzei de insolvabilitate. În primul rând obligativitatea participării administratorului autorizat în cadrul unui proces de insolvabilitate este prevăzută de Lege insolvabilității. Conform prevederilor legislației în vigoare, candidatura administratorului autorizat, este propusă de creditorul care depune cererea introductivă. Creditorul sau debitorul, care a depus cererea introductivă propune candidatura administratorului autorizat. În cazul când astfel de propuneri din partea persoanelor care au depus cereri introductive nu survin, instanța desemnează din oficiu candidatura administratorului autorizat. Însă, nici într-o situație din cele relevate supra, nu se solicită consimțământul administratorului autorizat, acesta fiind obligat de a executa diferite funcții în cadrul unui proces de insolvabilitate, în baza actelor de dispoziție a instanței de insolvabilitate.

În speță, administratorul autorizat Bostan Tatiana a exercitat atribuțiile de lichidator al debitorului SRL „Nimfa-28” o perioadă de la desemnarea sa din 19 mai 2022 de practic doi ani și o lună, astfel, a îndeplinit toate atribuțiile de lichidator cerute de lege al SRL „Nimfa-28”, iar conform procesului-verbal al adunării creditorilor din 18 august 2022, a fost stabilită remunerația care nu poate fi mai mică de 17.600 lei lunar din data învestirii în funcție și compensarea cheltuielilor lichidatorului potrivit documentelor justificative privind cheltuielile suportate, iar în exercitarea atribuțiilor sale pentru desfășurarea procesului de insolvabilitate, lichidatorul a asigurat toate cheltuielile legate de desfășurarea procesului de insolvabilitate a SRL „Nimfa-28”, însă până la moment, nu a primit

nici o remunerație, iar cheltuielile nu au fost acoperite în legătură cu lichidarea întreprinderii înființate, de care a beneficiat și s-a folosit intimata Orlova Nina atâta timp cât a condus-o și activat cu ea, din motiv că debitorul nu dispune de bunuri în masa debitoare.

Prin urmare, cuantumul de remunerare pentru perioada de activitate în calitate de lichidator al debitorului, de la desemnarea sa și până la momentul actual de 25 luni, după cum a fost stabilit constituie suma de peste 400.000 lei, însă administratorul autorizat Bostan Tatiana a solicitat pentru perioada respectivă, suma în cuantum de doar 64.000 lei, cu tot cu cheltuielile pe care le-a suportat, sumă care ar putea fi catalogată drept o compensare legitimă a cheltuielilor pe care le-a suportat administratorul autorizat.

Astfel, deoarece legea la fel nu prevede că lichidatorul trebuie sau este obligat să lichideze din contul său personal întreprinderile altuia de care acesta s-a folosit atâta timp cât a lucrat cu ea, iar ca urmare, cererea de trecere a cheltuielilor procesului de insolvabilitate pe seama organelor de conducere ca persoane responsabile din cadrul societății și de societate, este deplin echitabilă, întemeiată și urma a fi admisă.

Termenul declarării recursului

Potrivit art. 356 Cod de procedură civilă, cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (1) din aceeași lege, încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile din data comunicării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea contestată cu recurs a fost pronunțată la data de 03 iunie 2024, iar cererea de recurs a fost depusă la data de 06 iunie 2024.

Prin urmare, Colegiul civil constată că recursul a fost depus în termenul legal stabilit de art. 8 al Legii insolvabilității.

Aprecierea instanței de recurs

Verificând încheierea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău consideră că recursul declarat de administratorul autorizat Bostan Tatiana urmează a fi respins, cu menținerea încheierii primei instanțe, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Potrivit art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Dispoziția art. 428 alin. (1) Cod de procedură civilă stipulează că, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii.

Din lucrările cauzei se atestă faptul că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 19 mai 2022, a fost admisă cererea ÎCS „Premier Energy" SRL și s-a constatat insolvabilitatea SRL „Nimfa-28" cu dispunerea inițierii procedurii simplificate a falimentului față de SRL „Nimfa-28", ridicarea dreptului lui Orlova Nina de la administrarea SRL „Nimfa-28" și desemnarea în funcție de lichidator al SRL „Nimfa-28" a lui Bostan Tatiana, deținătoarea autorizației nr. 18 din 14 ianuarie 2015 eliberată de Ministerul Justiției al RM.

La 26 decembrie 2023, lichidatorul SRL „Nimfa-28" - Bostan Tatiana a înaintat o cerere privind trecerea în obligația administratorului SRL „Nimfa-28" - Orlova Nina, a remunerației fixe pentru perioada de activitate a lichidatorului, în persoana administratorului autorizat Tatiana Bostan, în sumă de 64.000 lei.

În materie de drept, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la administratorii autorizați, în sensul prezentei legi, noțiunea de administrator autorizat (denumit în continuare administrator) semnifică orice persoană fizică învestită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau de administrare a persoanelor juridice de drept privat sau a întreprinzătorilor individuali aflați în proces de insolvabilitate sau de dizolvare", iar art. 3 alin. (1) și (2) Legea cu privire la administratorii autorizați prevede că, administratorul desfășoară o activitate de liber profesionist de interes public, care nu este activitate de întreprinzător. Profesia de administrator poate fi exercitată doar de persoanele autorizate în condițiile prezentei legi și incluse în Registrul administratorilor autorizați.

Conform art. 70 alin. (1-4) al Legii insolvabilității, pentru îndeplinirea funcțiilor, administratorul/lichidatorul are dreptul la remunerație și la compensarea cheltuielilor aferente. Remunerația administratorului/lichidatorului se constituie din onorarii fixe și onorarii de succes sub formă procentuală și se achită în monedă națională, inclusiv în cazul în care remunerația se determină în funcție de creanțe/sume în valută străină. Cuantumul onorariul fix al administratorului/lichidatorului se stabilește de către comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, de către adunarea creditorilor prin negocieri. Acest cuantum nu poate fi mai mic de coeficientul mediu de multiplicare

recomandat pentru stabilirea salariului de funcție al conducătorilor încadrați în unități care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unitățile cu autonomie financiară. Onorariul fix stabilit pentru administrator/lichidator se plătește lunar din patrimoniul debitorului.

Potrivit Hotărârii Guvernului RM nr. 165 din 09 martie 2010, modificată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 922 din 22 decembrie 2020, începând cu 01 mai 2018 cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, în continuare - unități) se stabilește în mărime de 15,44 lei pe oră, sau 2.610 lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună.

De asemenea, în conformitate cu art. 25 alin. (5) lit. i) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, unul dintre drepturile administratorului provizoriu/administratorului insolvabilității/lichidatorului este primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolvabilitate, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa.

Potrivit art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, cheltuielile procesului de insolvabilitate, includ remunerația și cheltuielile administratorului provizoriu, ale administratorului insolvabilității/lichidatorului, dacă au fost prevăzute.

Conform art. 66 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, administratorul și lichidatorul au atribuții principale de primire a remunerației în modul stabilit de lege.

Totodată, conform art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilității, în cazul în care se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului consemnate la art. 247. Încheierea judecătorească se emite cu citarea administratorului/lichidatorului, a membrilor organelor de conducere ale debitorului în a cărui obligație se cere trecerea acoperirii cheltuielilor masei debitoare, a președintelui comitetului creditorilor. Încheierea poate fi atacată cu recurs de persoanele vizate în ea. Neprezentarea părților citate legal nu împiedică examinarea cauzei.

Conform art. 247 al Legii insolvabilității, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de

observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

La caz, într-adevăr, din materialul probator rezultă că Orlova Nina era administrator statutar al SRL „Nimfa-28”, iar potrivit procesului-verbal al adunării creditorilor din 18 august 2022 a fost stabilită remunerația fixă a lichidatorului SRL „Nimfa-28”, în cuantumul coeficientului de multiplicare 6 (șase) la calcularea onorariului fix lunar și onorariu de succes în cuantum de 5%.

Cu toate acestea, Colegiul civil reține că, la adunarea creditorilor s-a soluționat aspectul remunerației lichidatorului, care urmează a fi suportată din patrimoniul debitorului, astfel, după cum a lămurit și instanța de fond, hotărârea adunării creditorilor vizează însăși debitorul insolvabil SRL „Nimfa-28”, sub aspectul subiectului pasiv în cadrul raportului juridic obligațional ce vizează încasarea remunerației și compensarea cheltuielilor lichidatorului.

Or, dat fiind faptul că debitorul nu dispune de masă suficientă pentru a acoperi cheltuielile procedurii falimentului simplificat și corespunzător, intervine aplicabilitatea prevederilor art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilității, astfel că, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente se trec, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului consemnate la art. 247.

De altfel, la stabilirea cuantumului remunerației, în cazul când se demonstrează culpa membrilor organelor de conducere, instanța urmează să se conducă de complexitatea procedurii, lucrul efectuat de lichidator în fiecare lună de activitate efectiv lucrată și cheltuielile procesului confirmate documentar.

Însă, conform prevederilor pct. 79 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 09 iunie 2020, privind excepția de neconstituționalitate a art. 70 alin. (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 (*achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului și compensarea cheltuielilor aferente care se trec în mod solidar în obligația organelor de conducere ale debitorului*), rezultă că ”[…] textele „*le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului*” din articolul 32 alin. (2) și „*în obligația organelor de conducere ale debitorului*” din art. 70 alin. (13) ale Legii insolvabilității, sunt constituționale, **în măsura în care le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvabilitate**.”

În conformitate cu art. 28 din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice. Totodată, pentru autoritățile publice este instituită obligativitatea de a executa actele corespunzătoare de jurisdicție constituțională.

De altfel, este de menționat că la 31 octombrie 2022, lichidatorul SRL „Nimfa-28”, Bostan Tatiana a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Orlova Nina cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului SRL „Nimfa-28”, însă prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 15 februarie 2023, cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului SRL „Nimfa-28”, în persoana administratorului statutar Orlova Nina, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Or, dat fiind faptul că printr-o hotărâre judecătorească, irevocabilă, s-a constatat lipsa culpei administratorului statutar Orlova Nina, simplul fapt că aceasta din urmă deținea statut de administrator în ultimele 24 luni premergătoare intentării procesului de insolvabilitate, nu este suficient pentru a dispune încasarea de la ea a remunerației solicitate de lichidator.

Colegiul civil reține că, administratorul autorizat Bostan Tatiana și-a îndeplinit atribuțiile de lichidator în perioada de lichidare, prin urmare beneficiază de dreptul la remunerație, însă, în lipsa demonstrării culpei membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, încasarea remunerației echivalează cu aplicarea un text de lege declarat neconstituțional, deci, nul, prin prisma prevederilor art. 140 alin. (1) din Constituție, și constituie o ingerință neprevăzută de lege în dreptul de proprietate a membrilor organelor de conducere a debitorilor insolvabili culpa cărora nu a fost demonstrată în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorilor insolvabili.

În altă ordine de idei, cu privire la argumentele recurentului despre încălcarea dreptului lui de proprietate prin emiterea încheierii recurate, instanța relevă că partea a doua a art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, înscrie trei condiții în care privarea de un bun nu reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate al titularului asupra acelui bun, și anume: a) privarea să fie prevăzută de lege, adică de normele interne aplicabile în materie; b) să fie impusă de o cauză de utilitate publică; c) să fie conformă cu principiile generale ale dreptului internațional.

Jurisprudența organelor Convenției a mai adăugat o condiție specifică situației de privare de proprietate, anume necesitatea indemnizării corespunzătoare a titularului dreptului.

În sfârșit, tot ca o creație jurisprudențială s-a impus o condiție comună atât în privința privării de proprietate, cât și în materia limitărilor exercițiului acestui drept, prevăzute de par. 2 al art. 1 din Protocolul nr. 1, respectiv orice limitare trebuie să fie proporțională cu scopul avut în vedere prin instituirea ei.

După cum a decis cu valoare de principiu fosta Comisie, o privare de proprietate trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească o cauză de utilitate publică, să fie conformă normelor de drept intern și să respecte un raport de proporționalitate între mijloacele folosite în scopul vizat; privarea de proprietate

trebuie să menajeze un just echilibru între exigențele de interes general și imperativele fundamentale ale individului, în special prin indemnizarea rezonabilă și proporțională a valorii bunului, acordată titularului acest.

Totodată, Curtea a stabilit în jurisprudența sa pe marginea art. 1 din Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, cu referire la faptul dacă anumite drepturi ce decurg din exercitarea unei profesii liberale cad sau nu sub incidența protecției oferite de art. 1 din Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale că în că în măsura în care un avocat a acordat asistență juridică nu în baza unui contract încheiat cu clientul său, ci prin desemnarea lui spre a efectua această activitate de către baroul în care era înscris, nu poate pretinde că are un drept protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1, din moment ce biroul de consultanță juridică și de apărare organizat de acel barou a reținut că cel apărat era într-o adevărată stare de necesitate, lipsit de orice mijloace materiale. Prin însăși intrarea în profesie, reclamantul a consimțit, cu privire la situația de care s-a plâns, astfel nu o mai poate denunța, deoarece atunci când începe cariera un avocat, pe baza unui anumit ”bilanț prospectiv”, cântărește bine avantajele și dezavantajele acestei profesii, acestea din urmă fiind perfect previzibile, inclusiv cele ce rezultă din obligația asigurării, în unele situații, a asistenței judiciare gratuite.

Așa fiind, Curtea a decis că, într-o asemenea situație, nicio creanță nu s-a născut vreodată în patrimoniul reclamantului, mai ales că cheltuielile avansate nu au fost importante, iar munca depusă a putut fi asimilată unui interes social, compatibilă cu dispozițiile art. 4 din Convenție, care interzic desfășurarea unei munci forțate.

Mai mult ca atât, în sensul jurisprudenței CtEDO, art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO nu recunoaște dreptul de a deveni proprietarul unui bun, el se aplică numai cu privire la bunurile ”actuale” ale reclamantului; acesta nu se poate plânge de o atingere a dreptului său de proprietate, câtă vreme nu demonstrează existența lui.

Instanța relevă că aceste constatări din jurisprudența CtEDO, se aplică la soluționarea cererilor cu privire la încasarea remunerației administratorilor autorizați pentru perioada provizorie sau perioada de faliment simplificat, după caz.

Astfel, din prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 rezultă că administratorul desfășoară o activitate de liber profesionist de interes public, care nu este activitate de întreprinzător.

Din prevederile art. 1 pct. 1 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 03 ianuarie 1992 rezultă că, antreprenoriatul este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie

inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri.

Prin urmare, în sensul prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 activitatea de liber profesionist de interes public, care nu este activitate de întreprinzător, nu presupune în mod necesar ca în toate cazurile administratorii autorizați să beneficieze de remunerație necondiționat.

Or, dreptul administratorului provizoriu sau al lichidatorului de a solicita încasarea remunerației de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil este condiționat, în sensul pct. 79 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 09 iunie 2020, de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate.

Prin condiționarea dreptului administratorilor autorizați de a încasa remunerația de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate, nu se încalcă sub nici o formă dreptul la remunerație al acestora, deoarece în sensul jurisprudenței CtEDO, instanța de contencios european al drepturilor omului a stabilit că art. 1 din Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, cuprinde trei norme distincte strâns legate între ele:

- Prima normă, de ordin general, este cea din prima frază a art. 1 din Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, principiul general al necesității respectării dreptului de proprietate: ”Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale”;
- A doua normă, prevede posibilitatea privării unui titular, prin acțiunea organelor statului, de dreptul său de proprietate. Această normă este cuprinsă în cea de-a doua frază a primului alineat: ”Nimeni nu poate fi privat de dreptul său de proprietate decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional”;
- A treia normă, recunoaște statelor contractante posibilitatea de a reglementa modul de folosință al bunurilor ce formează obiectul dreptului de proprietate, în conformitate cu interesul general.

Instanța europeană nu numai că a stabilit normele care, cuprinse în art. 1 din Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, determină conținutul protecției dreptului de proprietate în cadrul sistemului european de apărare a drepturilor omului, dar a fost întotdeauna preocupată în jurisprudența sa de a pune în evidență și raportul dintre aceste norme.

Astfel, a statuat în mod constant, că dacă prima normă are caracter general, prin aceea că enunță principiul respectului dreptului de proprietate, celelalte două –

posibilitatea privării de acest drept și, respectiv, supunerea exercițiului său anumitor condiții – nu reprezintă altceva decât aplicația celei dintâi.

Așadar, raportând aceste remarci ale instanței europene la caz, se poate afirma în mod cert, că nimic nu-i împiedică pe administratorii autorizați ca să prezinte probe instanței de insolvabilitate prin care să demonstreze culpa membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului insolvabil.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Dispoziția art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Cu referire la solicitarea încasării cheltuielilor invocate de lichidatorul Bostan Tatiana, Colegiul civil notează că, după cum a reținut și instanța de fond, deși administratorul autorizat le invocă, ultimul nu a probat culpa administratorului statutar Orlova Nina cu privire la starea de insolvabilitate a întreprinderii, motiv din care, solicitarea respectivă a fost respinsă.

Din considerentele menționate supra și având în vedere faptul că, instanța de insolvabilitate a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, a dat o apreciere justă probelor administrate, a aplicat corect normele de drept material și procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat.

În conformitate cu art. art. 426 alin. (3), 427 lit. a), 428 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de lichidatorul SRL ”Nimfa-24” - administratorul autorizat Bostan Tatiana.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 03 iunie 2024, în cauza de insolvabilitate intentată față de SRL ”Nimfa-24”, prin care a fost respinsă cererea lichidatorului cu privire la trecerea în obligația organelor de conducere ale debitorului, a cheltuielilor procesului de insolvabilitate.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Președintele completului,
judecător Pulbere Ruxanda

Judecători
Dulghieru Dorin

Cașcaval

Andrei